



İstikrar araniyor

Faiz indirimlerinin ardından döviz kurlarındaki artışın son bir ayda yüzde 50'yi aşması, ekonomiye dair endişeleri en üst seviyeye çıkardı. Üretim, fiyatlama ve tedarik tarafında bozulan istikrarın yeniden tesis edilmesi isteniyor

“Eldekini kaybetme riski ortaya çıktı”

İş dünyasından birbiri ardına uyarılar gelmeye devam ediyor. Anadolu Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Tuncay Özilhan, cari fazla veren bir ekonomi için çabalar-ken, “eldekini de kaybetme riski”nin ortaya çıktığı uyarısında bulundu. Özilhan, “Uzun vadeye kısa vadelerden geçerek ulaşılır. Kısa vadeli öncelik ise istikrardır” dedi. DÜNYA'ya yazan Özilhan, öngörülebilirlik sağlanmadan cari fazla verilebilmesi için gereken yatırımların yapılamayacağını vurgulayarak, yeni ekonomi modelinin amaçladığı hedeflere istikrarsız bir ekonomiyle ulaşamayacağı görüşünü dile getirdi. Özilhan, asgari ücretteki artışın bir kısmının, yüksek enflasyon nedeniyle çalışanların eline geçmeden “buharlaşacağını” söyledi. /12



İş dünyasından itiraz sesleri

Hükümetin ekonomide düşük faiz-rekabetçi kur politikasıyla çerçevlendirdiği yeni ekonomi modeline iş dünyasından tepkiler artıyor. TOBB ve İSO'dan yükselen itirazların ardından TÜSİAD, "Denenmekte olan ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceği netleşmiştir. İktisat bilimi kurallarına hızla dönülmesinin gereği açtır" değerlendirmesinde bulundu.

Hızlı yükselen kurla birlikte artan enflasyon ve piyasadaki sağlıksız fiyat oluşumu, hükümetin takip ettiği yeni ekonomi modelinin sorgulanmasına sebep oluyor. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ve Sanayi Bakanlığı (İSO) Başkanı Erdal Bahçeli'nin ardından Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği'nden (TÜSİAD) da son dönemki gelişmelere ilgili değerlendirmeye yapıldı. Rifat Hisarcıklıoğlu, yaptığı açıklamayla kurdaki artıştan duydukları endişeyi dile getirmiş, piyasaların istikrarına kavuşmasını sağlayacak

acil önlemler alınması gerektiğini ifade etmişti. Erdal Bahçeli, Merkez Bankası'nın bir gün önce faiz indirip ertesi gün kuru baskulamak için piyasaya döviz sürmesini şaşkınlıkla izlediklerini söylemişti. Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKKONFED) da ekonomi politikalarının biliminin açığa çıkardığı yöntemlerin kullanılmasını belirsizliği artırdığını altını çizerek, piyasa dinamikleri dışında, geçmişte denenene ve başarısız sonuçları alınan yöntemlerle kaybedecek zamanının olmadığını vurgulamıştı.

TÜSİAD'dan yapılan açıklamada ise "yeni ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceğinin netleştiği" belirtilerek, bu programdan dönülmesi istendi.

TÜSİAD'ın yazılı açıklamasında da şu ifadeler yer verildi: "Son dönemde yaşadığımız istikrarsızlıkta sonucunda, denenmekte olan ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceği netleşmiştir. İktisat bilimi kurallarına hızla dönülmesinin gereği açıktır. Ülkemizde "kurumsuzlaşma" sorunu daha önce de işaret etmiş, kalkınmamız için gerekli yaklaşımı 'Yeni Bir Anlayışla Geleceği İnşa: İnsan, Bilim, Kurumlar' adlı çalışmamız ile kamuoyuyla paylaşmıştık. Ülke ekonomimize fayda sağlayacak, öngörülebilir, yatırım ortamının ve kalkınmanın önünü açacak kural bazlı politikaları hayata geçirmeliyiz. Kurumların ve kuralların kapsayıcı ve etkin şekilde güçlendirilmesi başta olmak üzere atılacak adımlar ülkemizde güven ortamının oluşması için elzemdir. TÜSİAD olarak bu istikamette atılacak doğru adımlara katkı vermeye hazırız."

"Güvensizlik ve istikrarsızlık ortamı oluşmuştur"
Nitekim, yeni iktisadi tercihler kapsamında atılan adımların ar-

dından güvensizlik ve istikrarsızlık ortamı oluşmuştur. Özellikle yurt içinde dövizle olan talebin giddetli ölçüde yükseldiğini, bunun da var olan tüm ekonomik dengeleri bozduğunu görmekteyiz. İzlenen ekonomi politikası yalnızca iş dünyası için değil, tüm vatandaşlarımız için yeni ekonomik sorunlar yaratmaktadır. Uzun dönemde de çok daha büyük yapısal problemlere yol açma riski artmıştır. En fazla faydalanması beklenen ihracatçılarımız da bu ortamdan zarar görmekteyiz.

"İktisat bilimi kurallarına hızla dönülmeli"
Tüm bunların sonucunda, son dönemde ekonomide oluşan hasarın tespitini yapıp öncelikle serbest piyasa işleyişini çerçevesinde, tüm paydaşların desteğiyle, genel kabul görmüş iktisat bilimi kurallarına hızla dönülmesinin gereği açıktır. Ülkemizde "kurumsuzlaşma" sorunu daha önce de işaret etmiş, kalkınmamız için gerekli yaklaşımı 'Yeni Bir Anlayışla Geleceği İnşa: İnsan, Bilim, Kurumlar' adlı çalışmamız ile kamuoyuyla paylaşmıştık. Ülke ekonomimize fayda sağlayacak, öngörülebilir, yatırım ortamının ve kalkınmanın önünü açacak kural bazlı politikaları hayata geçirmeliyiz. Kurumların ve kuralların kapsayıcı ve etkin şekilde güçlendirilmesi başta olmak üzere atılacak adımlar ülkemizde güven ortamının oluşması için elzemdir. TÜSİAD olarak bu istikamette atılacak doğru adımlara katkı vermeye hazırız."

Bahçeli'den TÜSİAD'a tepki, 'yeni model'e destek

Milîyetçi Hareket Partisi (MHP) Genel Başkanı Devlet Bahçeli piyasada fiyatların yükselmesinin faiz-döviz kuru arasındaki ilişkiyle değil, vatana ve millete yönelik ekonomik suikasta bağlantılı olduğunu ileri sürerek, "TÜSİAD ve iktisadi siyasetçiler karşı çıksa da yeni ekonomi programı başlanı olacaktı" dedi.



"Emperyalist komploya bağ arandı"
"Döviz yükselirken borsanın düşmesi, üstelik piyasalarda anormal oynadıkları kor döngü içinde artış sergilemesi Türk milletinin ve Türkiye'nin düşmanca bir senaryoya maruz kaldığını bariz işaret" diye Bahçeli, şu ifadeleri kullandı: "Geçmişte benzerlerine şahit olduğumuz operasyonların bir yenisini daha sahnelenmektedir. Stokçular, karaborsacılar, fırsatçılar, ekonomik byokçular, iş ve dış ihanetin azı falleri devreye girmişler, millete ve devlete saldırmaya başladılar. Plankaryak hareketi geçmiştir. Oyun büyük, oyun vahşi, oyun düşmanca. Fiyatların yükselmesi, faiz-döviz kuru arasındaki ilişkiyle değil, vatana ve millete yönelik ekonomik suikasta bağlantılıdır. Türkiye'nin döviz piyasasında oynayan kimlerdir? Vurguncular kimlerdir? Yağınacılar merkezi

ve milliyeti neresidir? Bunların FETÖ ve emperyalist komploya bağ arandımlıkla birlikte fiyat ve stok byokçularını da acilen desifre edilmelidir. Çünkü mesleki milli güvenliği mesleksi haline dönüştürüştür."

"Kılıçdaroğlu'nun TÜSİAD'la paylaşması..."
"Ederi bir dolar olan alıcılardan dolar yükseldikçe oyunlarına teslim olacak bir Türkiye asla yoktur" diye Bahçeli, şöyle devam etti: "TÜSİAD ve iktisadi siyasetçiler karşı çıksa da yeni ekonomi programı başlanı olacaktı. TÜSİAD'ın sorunu açıklaması, Kılıçdaroğlu'nun TÜSİAD'la paylaşması, erken seçim dayatması, fiyat ve döviz kuru artırımını siyasetçilerin istismar hattının kurulması, kararlılık mücadelesine gereken ve sessiz kalmamasının fahiş sonuçlara neden olacağı menfur bir durumdur.

İş örgütlerinden ekonomik istikrar çağrısı

KAGİDER, EKONOMİDE ANI DURMA EĞİLİMİNE GİRMEYELİM

● **Türkiye** Kadın Girişimciler Derneği de son gelişmelerle ilgili yazılı açıklama yaptı, şu ifadeleri yer verdi: "Finansal piyasalarda yaşanan gelişmeler hem firmaların hem de hanehalkı tarafından endişe ile takip edilmekte ve özellikle kurdaki artış firmaların önünü görme kabiliyetleri önemli ölçüde kısıtlamaktadır. Uygulanan düşük faiz yüksek kur politikası bilesimine dayalı politika faizi indirilmeden ticari kredi faizleri önemli ölçüde aşağı çekmediği sürece, TCMB müdahalelerine rağmen devam eden kur artışının enflasyonu çok yüksek seviyelere taşıma riskinin olduğunu görüyoruz. Bu durum firmaların, çalışanların ve toplumun her kesiminin almış gücünün hızla erimesine neden olmaktadır. Kur oynaklığı ve enflasyon artışı firmaların fiyatlamaya kabiliyetlerini önemli ölçüde kısıtlamaktadır. Bunun ekonomide bir anı durma eğilimine dönmemesi için ekonomik birimleri ve uygulanan politikalara olan güveni tesis edilmesi, ekonomik ve finansal istikrarın acilen tesis edilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda ekonomi yönetiminin belirlenmiş kur artışının ve enflasyondaki yükselişine önüne geçecek sıkı para politikası uygulamasına geçilmesi, katma değeri üretim ve ihracata dayalı ekonomiyi geçişin daha kademeli bir şekilde planlaması, bir yıl hantaz halinde iş dünyasının bilgisine sunması ve uygulamada bir tür istikrarsızlıklara izin vermemesidir. Aksi takdirde iş dünyasında telafi mümkün olmayan kayıpları yaşanması söz konusu olacaktır."

EİB/JAK ESKİNAZİ: YABANCI MÜŞTERİLER BAŞKA ÜLKELERE KAYIYOR

● **Ege** İhracatçı Birlikleri (EİB) Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, ekonomik gelişmelerden endişe eden yabancıların yeni yılda siparişlerini azaltabileceğini söyleyerek, ekonomiyi ilgili söylemlere dikkat edilmesini istedi. Eskinazi bu yıl ihracat rekoru kıracağını fakat yeni yıldan itibaren sıkıltıların baş

gösterebileceğini belirterek, ekonomik kurulların standartları dışına çıkmaması gerektiğini kaydetti. Ticarete en önemli unsurun işgüçü yapılan ülkelerdeki hukuk ve güven ortamı olduğunu altını çizerek Eskinazi, yabancıların iş gücü ve girdi maliyetlerinin yanı sıra o ülkede kalıcı olmanın da peşinde koştuğunu kaydetti. Yabancı yatırımların çok büyük oranda döviz girdisi sağladığını vurgulayan Eskinazi, "Temel sağlam, kurulan belirlenmiş bir ekonomi politikası ile yatırımın sayısı artar. Buna karşın yeni bir ekonomi modelinin deneneceği yönündeki söylemler yatırımcıların korkutup, vazgeçirir. Çünkü yatırımcı risk almazsınız. Hele ki, ekonomiden sorumlu isimlerin yapacağı açıklamalarda söylemlerine çok daha fazla dikkat edilmesi gerekir aksi takdirde yatırımcıya da sipariş verecek müşteriyi de tedirgin edersiniz" ifadelerini kullandı. Eskinazi, "Çok aydın sonra ihracatçılarımızla verdiğimiz yeni siparişlerin azalması ihtimaliyle sorularınız da artabilir. Ne yazık ki, yurt dışındaki alıcılarda 'siparişimi zamanında ve eksiksiz alabilir miyim?' tedirginliği var. Bazi müşterilerimiz ise verdikleri siparişleri hiç alamayacaklarını ve zor durumda kalabileceklerini düşünüyor. Bizler de bu konuda bir sikinti yaşamayacakların tekinde bulunuyoruz. Ama buna karşın kimi firmalar siparişlerini bize değil, daha pahalı olmasına karşın başka ülkelere kaydırmaya başladılar" diye konuştu. İZMİR / DÜNYA

MTSO/AYHAN KIZILTAN: 'KUR ARTIŞINA ÇÖZÜM, ENFLASYONA KONTROL ŞART'

● **Mersin** Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Kızıltan, fabrikaların üretmeye, istihdam sağlamaya devam etmesi için döviz kurundaki artışa çözüm bulunması ve enflasyonun kontrol altına alınmasının elzem olduğunu söyledi. Aksi halde ne yapılırsa yapılırsa aşgari ücretin hayat pahalılığının altında kalacağını ifade getiren Kızıltan, "Türkiye'de çalışanların yüzde 42'si aşgari maaşla çalışmaktadır. Aşgari ücret dışında bir aşgari ücret değil, ortalama bir maaşla dönüştürüştür. Büyük bir ekonomik sorun denizinde ve belirsizlik

denizinde yüzme çalgan işverenleri üzerine düzün yükler azaltılmalıdır. İşverenleri de bu ekonomik zorluklar ve belirsizlikler arasında, bu fahiş döviz kuru artışın ve ekonomik sorunlar arasında korunması gerekmektedir. Fabrikalar üretmek, iş yerleri ayakta kalacak ki istihdam devam edebilsin. Bu denge ancak devletin desteği ile olacaktır" diye konuştu. MERSİN/DÜNYA

EĞE İŞ DÜNYASI: 'EKONOMİ BİLİMİNE DÖNÜŞ ELZEM'

● **İzmir** Sanayisi ve İş İnsanları Derneği (İZSİAD), Ege Genç İş İnsanları Derneği (EGİAD) ve Ege Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (ESİAD) tarafından yapılan açıklamalarda sadece sanayi ve iş dünyası bakımından değil, tüm kesimler adına ülkenin telafisi zor bir ortama daha fazla sürüklenmemesi için acil olarak gereken önlemlerin alınması çağrısı yaptı. ESİAD tarafından yapılan yazılı açıklamada son yaşanan gelişmelerin ekonomi yönetiminin kararlarının TL'deki değer kaybını önlenemez boyutlara taşıdığına gösterildiği belirtilerek, "Ülke içindeki tedarik, üretim, satış ve ödeme süreçlerinin tam anlamıyla tıkanması ve durması şeklinde ortaya çıkan sonuçlar, iş dünyasının çaresiz bırakıyor, ülkemizin ve iş dünyasının sermaye yönünden rekabet gücünü her geçen gün daha da zayıflatıyor. Ekonomi modellerinde çok da karşılıklı olmayan yaklaşımlarla para politikası karar alıcın üzerinde dolaylı olarak yoğunlaşan yönlendirme ve siyasi baskılar, yükselen enflasyona rağmen Merkez Bankası'nın (MB) faiz kararlarında etkili olması sürdürüldü. MB'nin politika faizini indirmeye kararlı döviz kurunun giderek artan hızla yükselişine de beraberinde getirdi. İlk aşamada ihracat için olumlu bir tablo olarak algılandı da kur artışına bağlı bir ihracat artışının geçici olduğu, ihracat artarken ithalatta da artışın devam ettiği ve bu artışın üretimdeki hammaddede ve ara malı ihtiyacından kaynaklandığı gerçeği iş dünyasının ve sanayicilerin giderek kaygan bir zemine sürükledi. Karar vericilerin nedavilele ekonomi bilimi ve uygulamalarına dayanan politikalarla ve gerçekçi

kararları geri dönmeleri elzem" denildi.

İZSİAD: MERKEZ'İN MÜDAHALESİ SONUÇ VERMİYOR

● **İZSİAD'**ın yazılı açıklamasında ise şu görüşler yer aldı: "Faizi indirilmesi üzerine yoğunlaşan ekonomi politikalarının geldiği noktada aşırı değer kaybeden TL, piyasalardaki tüm değerleri altı etmiş durumda. Yükselen enflasyona rağmen faiz indiriminde ısrar edilmesi her seferinde döviz kurunun öngörülemez bir noktaya gelmesine, TL'nin aşırı değerlesmesine neden oldu. Döviz kurullarında hızlı artış maliyetleri arttırmak, enflasyonu körüküyor. Döviz MB'nin negatif net rezervlerine rağmen müdahalesi etmesi de ne yazık ki bir sonuç vermiyor. İş insanları olarak seffaf, öngörülebilir, güveni sağlayan bir ekonomi yönetimi istiyoruz. Yönetimlerin ekonomi bilimine uygun gerçekçi kararlar ile ekonomiyi yön vermesini ısrar ediyoruz."

EGİAD: UMUTSUZLUĞA SÜRÜKLEYEN POLİTİKALARDAN VAZZEÇİLMELİ

● **EGİAD'**ın açıklamasında ise mevcut öngörülemez ekonomik yapının, uzun sürede toparlanamayacak derecede güven kaynağı yol açan bir ortam yaratığı anlatılarak, "Kurun yukarı yönünde hızla dalgalanması üretim ve ticareti derinden etkiliyor, olarak yoğunlaşan yönlendirme ve siyasi baskılar, yükselen enflasyona rağmen Merkez Bankası'nın (MB) faiz kararlarında etkili olması sürdürüldü. MB'nin politika faizini indirmeye kararlı döviz kurunun giderek artan hızla yükselişine de beraberinde getirdi. İlk aşamada ihracat için olumlu bir tablo olarak algılandı da kur artışına bağlı bir ihracat artışının geçici olduğu, ihracat artarken ithalatta da artışın devam ettiği ve bu artışın üretimdeki hammaddede ve ara malı ihtiyacından kaynaklandığı gerçeği iş dünyasının ve sanayicilerin giderek kaygan bir zemine sürükledi. Karar vericilerin nedavilele ekonomi bilimi ve uygulamalarına dayanan politikalarla ve gerçekçi



İKTİDAR KULAK TİKADIKÇA KRİZ BÜYÜYOR

İŞ DÜNYASI DA
TEDİRGİN

DÖVİZDEKİ TIRMANIŞLA GİTTİKÇE DERİNLEŞEN EKONOMİK KRİZ KARŞISINDA İKTİDARIN İZLEDİĞİ SORUMSUZ POLİTİKALAR, MESLEK ÖRGÜTLERİNİN VE İŞ DÜNYASININ SABRINI TAŞIRDI.

TÜM DENGELER BOZULDU

TÜRK Mühendis ve Mimar Odaları Birliği “İktidar halkın taleplerine kulak tıkayıp, halkın sorunlarını gözardı ettikçe kriz daha da büyüyor” derken, **İstanbul Sanayi Odası** ve TOBB Başkanlarının ardından TÜSİAD da “Güvensizlik ve istikrarsızlık ortamı oluştu, atılan adımlar ekonomik dengeleri bozdu” dedi.

İKTİSAT BİLİMİ KURALLARI

TÜSİAD: “Son dönemdeki istikrarsızlıklar sonucu, denenmekte olan ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceği netleşti. Hasarın tespitini yapıp öncelikle serbest piyasa işleyişi çerçevesinde, tüm paydaşların desteğinin alındığı, genel kabul görmüş iktisat bilimi kurallarına hızla dönülmeli.” ► 6’DA



Bu ekonomik programla olmaz

TÜRK Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD), Türkiye ekonomisinin gidişatına dair bir açıklama yayınladı. Ekonomi alanındaki yetkili kişi ve kurumlara, "Genel kabul görmüş iktisat bilimi kurallarına hızla dönülmeli" çağırısı yapılan açıklamada, "Son dönemde yaşadığımız istikrarsızlıklar sonucunda, denenenekte olan ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceği netleşmiştir" denildi. Açıklamada, izlenen

ekonomi politikasının yalnızca iş dünyası için değil, tüm vatandaşlar için yeni ekonomik sorunlar meydana getirdiğini vurgulayan TÜSİAD, bu politikanın uzun dönemde çok daha büyük yapısal problemlere yol açma riskini artırdığını ve en fazla faydalanması beklenen ihracatçıların dahi bu ortamdan zarar gördüğünü belirtti.

İKTİDAR KULAK TIKADIKÇA KRİZ BÜYÜYOR

TMMOB ANKARA'DA YAPTIĞI BASIN AÇIKLAMASINDA, "SİYASÎ İKTİDAR HALKIN TALEPLERİNE KULAK TIKADIKÇA KRİZ DAHA DA BÜYÜYOR" DENİLİRKEN, TÜSİAD'DAN DA "DENENMEKTE OLAN EKONOMİ PROGRAMIYLA AMAÇLANAN SONUÇLARA ERİŞİLEMEYECEĞİ NETLEŞMİŞTİR" DEĞERLENDİRMESİ GELDİ.

TÜRK Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), "Emeğimize, Mesleğimize, Haklarımıza Sahip Çıkıyor Sorunlarımıza Çözüm İstiyoruz" başlığıyla yürüttüğü kampanya çerçevesinde Ankara'da basın açıklaması yaptı. Açıklamada, "Siyasi iktidar halkın taleplerine kulak tıkadıkça, halkın sorunlarını göz ardı ettikçe kriz daha da büyüyor" denildi. gazeteduvar'ın haberine göre, TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu adına

Özgür Topçu'nun okuduğu açıklamada, "Türkiye tarihinin en büyük, en sarsıcı ekonomik krizlerinden birini yaşıyoruz. Tek adam rejimi altında bir parti organı gibi çalışan TÜİK'in şaibeli verileri ile gizlenmek istese de gündelik hayatımızın her alanında, gündelik hayatımızın her anında krizin etkilerini iliklerimizde kadar hissediyoruz" denilirken, işçinin ve emekçinin durumuna da yer verildi. Açıklamada şu ifadeler de yer aldı:

SİYASÎ İKTİDAR BÜTÜN TALEPLERİMİZE KULAK TIKADI

"MECLİS komisyonlarında tartışılmaya başlanmasıyla beraber bizler de meslektaşlarımızın ekonomik ve özlük haklarını geliştirmek için yoğun çaba içerisindeyiz. İstedik ki, bütçeden emekçilere, yoksul halka, kamusal yatırımlara, kamu hizmetlerine daha fazla pay ayrılсын. Krizin tüm yükünün emekçilere yıkılmayacağı insanca yaşayabileceğimiz bir gelir düzeyi ve adil bir vergi sistemi istedik. Ne yazık ki siyasi iktidar tüm taleplerimize kulak tıkadı. Bütçe görüşmelerini halkın sorunlarının çözümü için bir fırsat olarak kullanmak yerine, muhalefet milletvekilleri ile laf yarıştırmak, kavgaya tutuşmak için kullandı" dedi.

Türkiye'yi iflâsa sürüklediler

PROF. Dr. Veysel Ulusoy, "Yalnızca bir zenginlikle 2000'lerde başlayan bu yönetimin ekonomi politikaları, Türkiye'yi de iflâsa sürükleyerek sona ermiştir" dedi. Ekonomist Prof. Dr. Veysel Ulusoy, yeni ekonomik modele ilişkin olarak "Anlamsız, adına da Çin modeli denen bir kandırmacaya dayalı ekonomik sloganların oya dayalı sonuçlar vereceği beklentisinin de boşa çıkacağına sanırım ekonomistlerle beraber herkes farkında..." dedi. Ulusoy Cumhuriyet'teki yazısında şöyle dedi: Yapısal reformlara dayalı üretim, istihdam ve gelir yaratmanın yıllar alacağını bile bile, kısa dönemli çıkarılara dayalı yaklaşımlar ile bunu 'şankı' bir modelmiş gibi dayatma yaklaşımı 'yalancı ekonomik kurallar' kutusunda da yerini aldı artık. Yalancı bir zenginlik ile 2000'lerde başlayan bu yönetimin ekonomi politikaları, Türkiye'yi de iflâsa sürükleyerek sona ermiştir."

Ekonomide en zor hafta

Merkez Bankası faizi indiriyor, bankalara düşük faizle kredi pompalıyor, bankalar bu kredilerin bir bölümünü yakın durdukları iş adamlarına veriyor, Merkez Bankası'ndan piyasaya arz edilen paranın neredeyse tamamı dövize yöneliyor, akabinde Merkez Bankası dövize müdahale ederek ateşi biraz söndürüyor ve bu sarmal de-



vam ediyor. Oyun dedikleri bu... Bu oyunda teknik direktör Merkez Bankası... Merkez

Bankası'nın 18 Aralık'taki faiz indirimi sonrası dolar/TL'nin 17, Euro/TL'nin ise 19 lirayı aşması Türkiye ekonomisinde kırılganlığı artırdı. Döviz kurlarındaki oynaklığın bu hafta da devam etmesi bekleniyor. Öte yandan geçen hafta **sanayi** ve ticaretin baş aktörleri konumundaki **TOBB**, **İSO** ve **TÜSİAD**'ın sesini yükseltmesi ekonomik buhrana farklı bir boyut getirdi. ● **7'DE**



Ekonomide en kritik hafta

Merkez Bankası'nın 18 Aralık'taki faiz indirimi sonrası dolar/TL'nin 17, Euro/TL'nin ise 19 lirayı aşması Türkiye ekonomisinde kırılma eğilimi artırdı. Döviz kurlarındaki oynaklığın bu hafta da devam etmesi bekleniyor. Öte yandan geçen hafta **sanayi** ve ticaretin baş aktörleri konumundaki **TOBB**, **İSO** ve **TÜSİAD**'ın sesini yükseltmesi ekonomik buhrana farklı bir boyut getirdi

YENİ MESAJ / ANALİZ

Merkez Bankası faizi indiriyor, bankalara düşük faizle kredi pompalıyor, bankalar bu kredilerin bir bölümünü yakın durdukları iş adamlarına veriyor, Merkez Bankası'ndan piyasaya arz edilen paranın neredeyse tamamı dövize yöneliyor, akabinde Merkez Bankası dövize müdahale ederek ateşi biraz söndürüyor ve bu sarmal devam ediyor. Oyun dedikleri bu... Bu oyunda teknik direktör Merkez Bankası... Eğer Merkez Bankası, bankaları fonlamasa, bankaların gün sonunda oluşan açıklarını kapatmasa, kamu bankaları yakın durdukları iş adamlarına kredi vermese oyun bitecek, kurlarda sükkunet başlayacak. Lakin bu yapılmıyor. Sanki döviz kurları kasten yükseltiliyor gibi bir durum var. Zira gerek Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, gerekse MHP Lideri Bahçeli kurlarını yükselten baş aktörler arasında yer alıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan bir süredir sakın dil kullanıyor. Hele hele Nebati'nin dili ekonomi terminolojisinden oldukça uzak... AK Parti kurmayları bile Nebati'nin Habertürk yazarı Sevilay Yılman'a yaptığı açıklamaların "off the record (kayıt dışı) bile yapılamayacağını" söylüyor. Bu kadar başbozuk bir düzen var ortada...

Üç açıklama önemli

Geçen haftaya damgasını vuran üç açıklama ekonominin gidişatı açısından önem arz ediyor. İlk açıklama **İSO** Başkanı **Erdal Bahçivan**'dan geldi. Bahçivan, Cuma günü yaptığı



açıklamada, "Dün (16 Aralık) faiz indirimine giden Merkez Bankası'nın bugün (17 Aralık) elindeki kıymetli döviz kaynaklarını piyasaya sürmesini şaşkınlıkla izliyoruz" demişti. Bu açıklamayı **TOBB** Başkanı Rifat Hırcırcıoğlu'nun tweeki izledi. **TOBB** Başkanı, "Piyasalarda yaşanan çalkantı ve döviz kurlarının geldiği seviye birçok firmamızı endişelendiriyor ve olumsuz etkiliyor. Piyasaların ivedilikle istikrara kavuşmasını sağlayacak acil önlemler alınmasını ve öngörülebilirliğin temin edilmesini bekliyoruz" dedi.

TÜSİAD da devre yaptı

TÜSİAD'dan Cumartesi günü gelen açıklama ise en sert içeriğe sahipti. Açıklamada "Son dönemde yaşadığımız istikrarsızlıklar sonucunda, denmekte olan ekonomi programıyla amaçlanan sonuçlara erişilemeyeceği netleşmiştir.

TÜSİAD olarak, bu iktisadi çerçeve çizilmeden evvel de, süreç devam ederken de, erken faiz indirimi ile oluşan po-

litikaların istikrarsızlık yaratacağına dair görüşlerimizi hem kamu kurumları hem de kamuoyuyla pek çok kez paylaştık. Bu sürecin TL'de şiddetli değer kaybı, enflasyonda hızlanma, yatırımları, büyümeyi, istihdamı baskılama ve en önemlisi ülke olarak fakirleşmemizle sonuçlanma riskini vurgulamıştık.

Nitekim yeni iktisadi tercihler kapsamında atılan adımların ardından güvensizlik ve istikrarsızlık ortamı oluşmuştur. Özellikle yurt içinde dövize olan talebin şiddetli ölçüde yükseldiğini, bunun da var olan tüm ekonomik dengeleri bozduğunu görmekteyiz. İzlenen ekonomi politikası yalnızca iş dünyası için değil, tüm vatandaşlarımız için yeni ekonomik sorunlar yaratmaktadır. Uzun dönemde de çok daha büyük yapısal problemlere yol açma riski artmıştır. En fazla faydalanması beklenen ihracatçılarımız dahi bu ortamdan zarar görmektedir.

Kurumların ve kuralların kapsayıcı ve etkin şekilde

Bu hafta ne olur?

Her şey olur... Eğer döviz kurlarında çalkantı sürerse ki -sürme ihtimali çok çok yüksek- ekonomik buhran siyasi buhrana dönüşür. Siyasi buhran kontrol edilemez bir hale gelirse, Türkiye'nin son yıllarda bölgede sağladığı stratejik kazanımlar riske girer. Neticede Merkez Bankası'nın politika faizinde yaptığı iki puanlık indirimin yıkımı ağır olur. Zaten bu sürecin kamu ekonomisine, yani millete faturası çoktan 1 trilyon lirayı aştı. Ekonomik krizin rejim krizine dönüşmesi de ihtimal dahilinde. Eylül ayında Merkez Bankası'nın açtığı Pandora'nın Kutusu'ndan şu ana kadar hep risk çıktı. Bu hafta ve önümüzdeki hafta risklerin tepe noktasına ulaşabileceği haftalar... Artık mesele döviz meselesi olmaktan çıkıyor, Türkiye'nin geleceğini doğrudan ilgilendiren bir meseleye dönüşüyor.

güçlendirilmesi başta olmak üzere atılacak adımlar ülkemizde güven ortamının oluşması için elzemdir. TÜSİAD olarak bu istiklamette atılacak doğru adımlara katkı vermeye hazırız." **İSO**, **TOBB**, **TÜSİAD**... Bu üç kuruluşa üye olanlar Türkiye'de ihracatın neredeyse tamamına, ticaretin de çok büyük kısmına hükmediyor. TESK Başkanı Bendevi Palandöken de bir açıklama yaparsa ticaret de tümüyle kapsama alanına girecek!